

Cirkulärnr: 1995:83
Diariernr: 1995/1024
Handläggare: Margareta Erman
Sektion/Enhet: Vård och Omsorg
Datum: 1995-04-03
Mottagare: Äldreomsorg
Omsorgs- och handikappfrågor
Individ- och familjeomsorg
Rubrik: Ersättningar m m till kontaktperson och
kontaktfamilj/stödfamilj som korttidsvistelse enligt LSS

Vård och Omsorg
Margareta Erman

1995-04-03

Äldreomsorg
Omsorgs- och handikappfrågor
Individ- och familjeomsorg

Ersättningar m m till kontaktperson och kontaktfamilj/stödfamilj som korttidsvistelse enligt LSS

Kommunen kan besluta om insatserna kontaktperson och kontaktfamilj/stödfamilj för personer som tillhör LSS personkrets. För sådana uppdrag föreslås kommunen betala ersättning, i form av arvode och omkostnadsersättning, på sätt som redovisas nedan. Förslaget bygger på samma principer som gäller för ersättning till kontaktpersoner/kontaktfamiljer som ges som bistånd enligt socialtjänstlagen (cirkulär 1987:43).

Med hänsyn till vårdtyngden föreslås dock, i likhet med landstingens tillämpning, att arvode till kontaktfamilj/stödfamilj dubblas vid veckoslut och helger.

Kontaktperson, LSS 9 § punkt 4

Kontaktpersonen skall vara en person som ställer upp som medmänniska för en person med funktionshinder som behöver hjälp för att komma i kontakt med andra människor, för att komma ut i samhället och kunna delta i olika aktiviteter. Kontaktpersonen skall kunna ge råd till den enskilde i vardagliga situationer som inte är av komplicerad natur. Insatsen skall ses som ett icke professionellt stöd. Det bör inte ställas krav på att kontaktpersonen skall rapportera till kommunen om uppdraget. Kommunen måste dock följa upp insatsen för att bedöma om den skall fortsätta eller förändras. Detta kan ske genom ex. återkommande uppföljningssamtal med den enskilde, ev. legal ställföreträdare och kontaktpersonen.

Kommunen behöver ge kontaktpersonen stöd i och viss utbildning inför uppdraget.

Insatsen kan ges till både vuxna, barn och ungdomar oavsett boendeform. Kontaktpersonen är ingen legal ställföreträdare för den enskilde och kan därför inte företräda denne t. ex för att begära en LSS insats. Om den enskilde behöver det skall kommunen, enligt LSS 15 § punkt 6, anmäla till överförmyndaren att behov finns av ex god man.

Ersättningar till kontaktpersoner

Ersättningen till kontaktpersonen består dels av ett arvode dels av en omkostnadsersättning. De utgår i procent av för året gällande basbelopp fördelat per månad.

Arvodet utgör ersättning för den tid som är avsatt för uppdraget. Det är rimligt att en kontaktperson har ex. telefonkontakt med den enskilde en gång per vecka samt att de träffas två gånger per månad. Den enskildes tillstånd och behov är avgörande för uppdragets omfattning. Ett uppdrag med ovanstående omfattningen föreslås ersättas med 15 % av basbeloppet.

Omkostnadsersättning bör utgå i intervallet 10-40 % av basbeloppet. Det avser att täcka utgifter i anslutning till uppdraget. Lägsta nivån bör normalt kunna tillämpas och avser att täcka kostnader såsom telefon, lokala resor, besök, enklare förtäring, biobiljetter och idrottsevenemang. Den högre ersättning utgår för mera kostnadskrävande aktiviteter. För att undvika diskussioner i efterhand om ersättningar bör kommunen redan från början klargöra för kontaktpersonen vilka aktiviteter som ingår i uppdraget. Om förhållandena ändras kan det naturligtvis leda till omprövning av uppdragets omfattning och därmed ersättningsnivån.

Nedanstående belopp per månad är beräknad på 1995 års basbelopp, 35 700 kronor. Beloppen har avrundats till närmast högre fem kronor.

Omkostnadsersättning

10 - 40 %

300 kronor - 1190 kronor/månad

Arvode

15 %

450 kronor/månad

Kontaktfamilj/stödfamilj som korttidsvistelse, LSS 9 § punkt 6

Korttidsvistelse i kontaktfamilj/stödfamilj, enligt LSS 9 § punkt 6, innebär att den enskilde tillfälligt vistas hos en familj. Insatsen korttidsvistelse kan även ges i andra former, som inte berörs i detta cirkulär. Korttidsvistelse kan vara ett alternativ till eller kombineras med avlösarservice enligt LSS 9 § punkt 5. Genom korttidsvistelse skall anhöriga eller familjehem kunna ges avlösning i omvårdnadsarbetet och utrymme för avkoppling. För den funktionshindrade skall korttidsvistelse både tillgodose behov av miljöombyte och rekreation.

Insatsen bör också kunna ses som ett led i att bryta ett beroendeförhållande mellan barn och föräldrar och som en övergång till ett mer självständigt boende. Insatsen kan ges till såväl vuxna som minderåriga.

Den enskildes, eller den enskilde familjens, önskemål skall så långt som möjligt vara avgörande vid val av korttidsvistelse. Även lokala förutsättningar bör kunna styra utformningen. Korttidsvistelse i familj kan t ex. vara en möjlighet att ordna behovet av avlösning i glesbygd. Korttidsvistelse bör kunna erbjudas både som en regelbundet återkommande insats och som en lösning vid akuta situationer. Vanligen vistas den enskilde i familjen ett veckoslut i månaden från fredag eftermiddag till söndag kväll. En vistelse från fredag eftermiddag till söndag kväll räknas som två och ett halvt dygn.

Kommunen bör uppmärksamma kontaktfamiljens/stödfamiljens behov av stöd i och utbildning inför uppdraget.

Det bör inte ställas krav på att kontaktfamiljen/stödfamiljen skall rapportera till kommunen om uppdraget. Kommunen måste dock följa upp insatsen för att bedöma om den skall fortsätta eller förändras. Detta kan ske genom ex. återkommande uppföljningssamtal med den enskilde, ev. legal ställföreträdare och kontaktfamiljen/stödfamiljen.

Ersättningar till kontaktfamilj/stödfamilj

Ersättningen till kontaktfamiljen/stödfamiljen består dels av ett arvode dels av en omkostnadsersättning. De utgår i procent av för året gällande basbelopp fördelat per månad.

Arvodet utgör ersättning för den insats och den tid som uppdraget kräver. Personer, som får denna insats, kan ha ett omfattande vårdbehov. De kan behövas praktisk hjälp för att sköta personlig hygien, matning, ständig tillsyn o.s.v. Sådana insatser motiverar en högre ersättning än grundarvodet. Arvode utgår per dygn med en 30-del av månadsersättningen för familjehem. Förslaget bygger på samma principer som Landstingsförbundet tidigare rekommenderat.

Omkostnadsersättningen avser att täcka utgifter i anslutning till uppdraget. Ersättningen utgår per dygn med en 30-del av månadsersättningen för familjehem.

Svenska kommunförbundets rekommendationer och förslag till ersättningar till familjehem för barn och unga redovisas i cirkulär 1992:33 och för vuxna i cirkulär 1992:189. De ligger till grund för beräkningen av dygnsarvoden enligt detta cirkulär. Principen är att arvode utbetalas i intervallen 100,3% - 225 % av basbeloppet beroende på ålder och krav på insats. Omkostnadsersättningen består av schablonbelopp för livsuppehälle och bostad. Till detta kan läggas belopp efter individuell behovsprövning. Ersättningarna är, beträffande barn och unga, indelade i två åldersgrupper: 0-12 år och 13-17 år.

Nedan lämnas några räkneexempel på dygnsbelopp beräknade på basbeloppet 35 700 kronor. Beloppen har avrundats till närmast högre fem kronor.

Barn och unga

Arvode/dygn

Ålder 0 -12 år

100,3% = 100 kronor, 160% = 160 kronor, 225% = 225 kronor

Ålder 13-17 år

130% = 130 kronor, 160 % = 160 kronor, 225 % = 225 kronor

Omkostnadsersättning /dygn

Ålder 0-12 år

105% =105 kronor, 150% =150 kronor

Ålder 13-17 år

120 % = 120 kronor, 170% =170 kronor

Vuxna

Arvode/dygn

160%= 160 kronor, 190%= 190 kronor, 225% =225 kronor

Omkostnadsersättning/dygn

120%= 120 kronor, 170% = 170 kronor

Lördagar, söndagar, helgdagar och dag före helgdagar utgår dubbelt arvode. Om vistelsen i kontaktfamilj/stödfamiljen pågår sammanhängande i mer än 14 dagar utgår dubbelt arvode enligt ovan endast inom ramen för de första 14 dagarna.

Avgifter

Insatserna kontaktperson respektive korttidsvistelse är kostnadsfria för den enskilde. Det innebär att ingen avgift kan tas ut för själva insatsen. **Kostnader för måltider** kan dock tas ut av den enskilde i anslutning till en insats enligt LSS. Detta framgår av propositionen till LSS sidan 99

"Avgifter för t ex. måltider som serveras i anslutning till en insats som ges enligt den nya lagen bör kunna tas ut. Den bör vara skälig och inte överstiga kommunens självkostnad."

Kommunen kan således själv bestämma om ersättning skall tas ut av den enskilde för måltider som serveras hos kontaktfamilj/stödfamilj.

Resor från och till korttidsvistelse ingår inte i den avgiftsfria insatsen korttidsvistelse. Detta framgår av en dom från Kammarrätten i Göteborg, mål nr 5310-1994. Av domen framgår bl.a. följande

"Enligt kammarrättens mening bör resa i anslutning till insats enligt LSS bedömas på samma sätt som måltid."

Fickpengar

Fickpengar ingår inte i omkostnadsersättningen enligt detta cirkulär.

När barn, ungdomar och vuxna deltar i aktiviteter tillsammans med kontaktperson eller kontaktfamilj/stödfamilj skall de själva betala sina kostnader.

Ersättning i övertagna och pågående ärenden

Kommunen kan i samband med kommunaliseringen av omsorgerna ha fått ta över ärenden med pågående insatser typ kontaktperson och kontaktfamilj/stödfamilj. Det är lämpligt att ersättning i dessa ärenden utgår som hittills om en ändring skulle leda till sänkt ersättning.

Skriftliga uppdrag och avtal

Den som fått uppdraget att vara kontaktperson enligt LSS 9 § punkt 4 skall, enligt förordningen till LSS 4 §, ha ett skriftligt förordnande.

4§ "När stöd av en kontaktperson skall ges, skall den som ansvarar för verksamheten meddela ett skriftligt förordnande. I ett sådant förordnande skall uppdragets omfattning och tiden för uppdraget anges närmare."

Det är även lämpligt att kontaktfamiljens/stödfamiljens uppdrag formuleras skriftligen, t ex hur ofta och hur länge den enskilde skall vara i kontaktfamiljen/stödfamiljen.

Avtal om uppdragen skall alltid skrivas. Av avtalet skall framgå parternas respektive åtaganden, vilken ersättning som skall utgå samt tid för utbetalning.

Blanketter för kontaktpersonsuppdrag och för avtal har tagits fram av förbundet i samarbete med Kommentus Förlag AB. Dessa har presenterats i cirkulär 1994:128.

Blanketterna kan beställas hos Kommentus Förlag AB tfn 08-709 59 00 fax 08-709 59 45

Utbetalning av arvode och omkostnadsersättningar

Arvode och omkostnadsersättningar är skattepliktiga inkomster, vilka beskattas som inkomst av tjänst.

Ersättningen utbetalas månadsvis i efterskott, om ej annat överenskommits.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Margareta Erman, tfn 08-772 43 23.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Vård och Omsorg

Lennart Jonasson

Margareta Erman